

شکوه بندگی در سبک زندگی فاطمی

معمولا از دوران کودکی در روش ها و مسالک تربیتی بارها مشاهده کرده ایم که برای رسیدن به اهداف تعیین شده از شیوه و اسلوب های مختلف بهره برده اند. یکی از بهترین روش ها، شیوه الگوبرداری و منطبق کردن خود با آن الگو می باشد. مثلا برای اینکه زیبا بنویسیم، کلمات و جملاتی خوش خط را الگو و سرمشق قرار می دهند که با دقت در نحوه نگارش کلمات و خصوصیاتش و منطبق کردن آن قواعد در نوشتن خود می توانیم هر چه بیشتر به نقطه مورد نظر که نگارش زیبا هست دست پیدا کنیم.

همین مسئله را در نظام آفرینش و خلقت می توان دید. در این نظام آموزشی، معلم حضرت حق است و مقصود و هدفی که قصد تعلیمش را دارد، «بندگی». هدفی که با نام صراط مستقیم معرفی می کند، و کمال انسانیت و غایت آفرینش را بندگی می داند. خداوند حکیم برای رسیدن به این هدف و کمال، نمونه ها و الگوهایی برای ما ترسیم کرده است تا بتوانیم با نگاه و دقت در زندگی ایشان و منطبق کردن خودمان با آنها بیشتر به این هدف نزدیکتر شویم.

اسوه ای برای همیشه

خداوند متعال در قرآن کریم که کتاب هدایت و روش بندگیست حضرت رسول صلی الله علیه و آله را الگو و اسوه برای پیروان مسیر حق و صراط مستقیم معرفی می کنند. البته نه برای هر فرد با هر عقیده ای بلکه کسی که خداوند و روز قیامت را پذیرفته و حقیقتی جز خداوند را شایسته مقام هدایت نمی بیند. ایشان به طرق و اشکال مختلف کسانی را که لیاقت و صلاحیت برای اینکه معیارهای حق را بیان کنند معرفی کرده اند، و برترین و بهترین بانوی عالم را در عرصه علم و عمل بارها صدیقه طاهره علیهاالسلام معرفی می کنند. حسب نقل، سوالی در ذهن مفضل ایجاد شده بود که آیا حضرت زهرا علیهاالسلام «سیده نساء العالمین» محصور و مربوط به زمان خودش هست یا نه؟ حضرت صادق علیه السلام در جوابش فرمودند که این در مورد حضرت مریم می باشد ولی ایشان سیده نساء العالمین در دو دنیا و در همه زمان ها می باشند. ایشان حجت و نمونه بارز اولیاء الله در همه زمان ها و اقطار می باشند.

بر بلندای قله فضائل

در قدم اول گوشه ای از مقامات ایشان را زکو می کنیم که شاید موجب شناخت بهتر و بیشتر از ایشان و در نتیجه، اثرگذار در پیروی بیش از پیش از این مقام بشود.

ایشان به طرق و اشکال مختلف کسانی را که لیاقت و صلاحیت برای اینکه معیارهای حق را بیان کنند معرفی کرده اند، و برترین و بهترین بانوی عالم را در عرصه علم و عمل بارها صدیقه طاهره علیهاالسلام معرفی می کنند

در روایات، معرفت و شناخت ایشان هم مرتبه و هم طراز با درک شب قدر معرفی می شود. شب قدری که مرکز و نقطه مهم آن روح القدس است که امام و حجت عصرش می باشد. پیوند زدن معرفت شب قدر با معرفت و شناخت حضرت زهرا علیهاالسلام خود حاکی از مقام و مرتبه بلند ایشان در نزد ملکوتیان دارد. در جای دیگر، نبی رحمت صلی الله علیه و آله فرمودند: «در شب معراج بعد از اینکه از مانده بهشتی تناول کردم جبرئیل عرضه داشتند که خداوند تو را بشارت می دهد به دختری به نام "فاطمه" که از خدیجه می باشد. هر زمان که می خواهم بوی بهشت را استشمام کنم فاطمه را می بویم.» بعد حضرت می فرمایند: «این بانو حوراء انسیه (فرشته انسانی) است.» به حقیقت که روحی بلند در ظاهری انسانی حلول کرده است.

در کتاب شریف "عیون أخبار الرضا علیه السلام" روایتی را از امام رئوف علیه السلام نقل می کنند که حضرت در آن بیان می کنند که چون ایشان عامل و سبب رهایی شیعیان و محبین خود از آتش جهنم می باشند نامش را "فاطمه" قرار دادند . از مطالب ذکر شده این مطلب برای ما روشن می شود که دقت در شیوه و مسیر زندگی ایشان و عمل کردن به آنها ما را در مسیر کمال و معرفت پیش خواهد برد. لذا سیره و روش زندگانی ایشان را در سه عنوان کلی مطرح خواهیم کرد:

- ۱- ارتباط با خالق.
- ۲- ارتباط با خانواده.
- ۳- ارتباط با جامعه.

بعد اول: ارتباط با خالق

بندگی حضرت حق رابطه مستقیم با میزان شناخت و معرفت انسان دارد؛ آنچنان که هر چه معرفت بیشتر باشد بندگی بیشتر خواهد بود. مصداق بارز بندگی در عبادت متبلور خواهد شد. هم در کم و هم در کیف تأثیرگذار می باشد. در رابطه با کم و مقدار، حسن بصری نقل کرده است که: «در این امت، عابدتر از فاطمه علیها السلام نیامده است، آنقدر نماز و عبادت را ادامه می داد که پاهایش ورم می کرد.» این عبادت، اثر معرفت است که خستگی به بار نمی آورد و ملال آور نیست. از نظر کیفیت هم ارتباط با خداوند در مراتب و درجات مختلفی است که در روایات برای نشان دادن کیفیت عبادت ایشان، مولایمان صادق آل رسول علیه السلام فرمودند: «وقتی مادرم به محراب عبادت می ایستاد و عبادت می کرد برای آسمانیان می درخشید همانطور که ستارگان آسمان برای زمینیان می درخشند.»

جایگاهی در قرآن برای گروهی از افراد دیده شده که در آن شیطان با همه ابزار و ادواتش توانایی یک لحظه از یاد خدا غافل کردن و در دام خود انداختن را ندارد. و آن مقام مخلصین هست. مراقبت آن حضرت در خالص بودن اعمال را می توان به وضوح در کلمات خودشان و امامان دیگر در قبال ایشان دید.

روزی رسول خدا صلی الله علیه و آله رو به حضرت زهرا علیها السلام کرده، فرمود: «دخترم! اکنون جبرئیل نزد من است و از سوی پروردگارم پیام آورده که هر چه خواهی تحقق می یابد؛ چه می خواهی؟»

فاطمه علیها السلام پاسخ داد: «سَعَلْنِي عَنْ مَسْأَلَتِهِ لَدَى خِدْمَتِهِ، لَا حَاجَةَ لِي غَيْرِ النَّظَرِ إِلَى وَجْهِهِ الْكَرِيمِ»؛ لذتی که از خدمت حضرت حق می برم مرا از هر خواهشی باز داشته است؛ حاجتی جز این ندارم که پیوسته ناظر جمال زیبا و والای خداوند باشم.

بنابراین تلاش و مجاهده در راه کسب اخلاص و انجام دادن اعمال بدون ذره ای از ناپاکی ها برا ما امری واجب و لازم می باشد.

ادامه دارد...

پی نوشت:

- ۱- سوره یس آیه ۶۱: وَ أَنْ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ؛ ترجمه استاد فولادوند: و اینکه مرا بپرستید اینست راه راست.
- ۲- سوره احزاب آیه ۲۱: لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَ الْيَوْمَ الْآخِرَ؛ ترجمه استاد فولادوند: قطعاً برای شما در [اقتدا به] رسول خدا سرمشقی نیکوست: برای آن کس که به خدا و روز بازپسین امید دارد و خدا را فراوان یاد می کند.
- ۳- بحار الانوار (ط-بیروت) ج ۴۳ ص ۶۵.
- ۴- سوره مبارکه قدر: تَنْزَلَ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِّنْ كُلِّ أَمْرٍ.
- ۵- بحار الانوار (ط-بیروت) ج ۸ ص ۱۵۱.
- ۶- عیون أخبار الرضا علیه السلام ج ۲ ص ۷۳؛ معانی الاخبار ص ۳۹۶.
- ۷- بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۸۴.
- ۸- علل الشرائع، ج ۱، ص ۲۱۵.
- ۹- سوره حجر آیه ۳۹ و ۴۰: قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لِأَرَبِّنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَ لِأَغْوِيَهُمْ أَجْمَعِينَ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلِصِينَ.
- ۱۰- اربعین حدیث امام خمینی (ره)، ص ۳۳۳، نک: تفسیر الکشاف، ج ۲، ص ۷۵۱؛ تفسیر کشف الکرار؛ ج ۱، ص ۳۲۲ و ۳۲۷